

Poštovani čitaoci, u ova teška vremena sve vas pozdravlja ekipa koja radi na pripremi Sirijusa. Želimo vam da izdržite u samoizolaciji i nadamo se da će vas virus mimoići. Ukoliko vam zdravlje bude narušeno želimo vam da se što pre izborite i nakon toga nastavite dalje jači.

Više slobodnog vremena pruža mogućnost da se više čita i više radi na ličnom usavršavanju. Mi ćemo pokušati da vam u tome pomognemo. Kao i u prošlom broju skrećemo vam pažnju na sajt koji smo nedavno postavili: www.sirijus.rs gde vač čekaju zanimljive novosti. Priredili smo mali rečnik masonskih termina i mogućnost da po ključnim rečima pretražujete sve do sada objavljene tekstove iz ranijih brojeva Sirijusa.

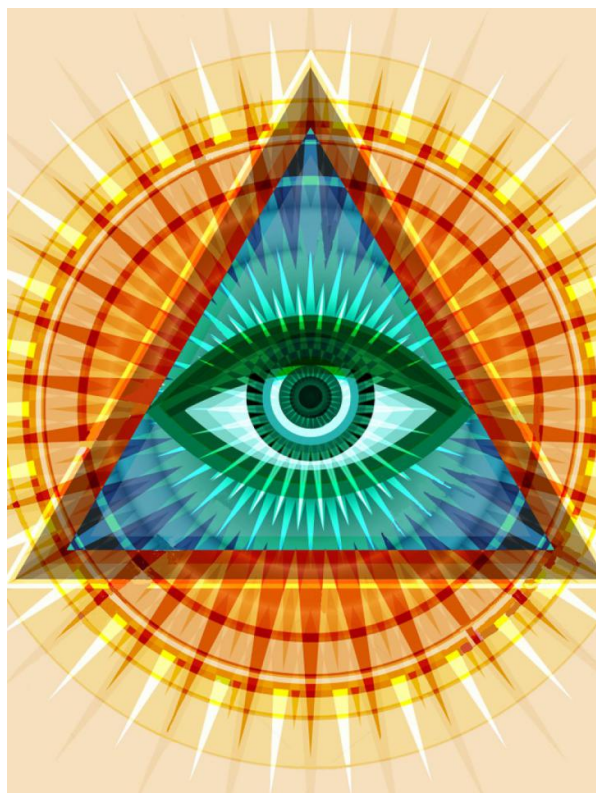
Pokušaćemo da naredni broj pripremimo što pre...

Sadržaj:

Приступи и поделе у нашој масонерији (Један кратак поглед на тренутно стање)	2
Radionica kao tačka spajanja suprotnosti	5
Plamena zvezda (fr: L'Etoile Flamboyante, en: The Flamboyant Star)	8
Sloboda - Jednakost – Bratstvo.....	10
Zdravstvene zadruge i uloga masona.....	12

ПРИСТУПИ И ПОДЕЛЕ У НАШОЈ МАСОНЕРИЈИ

(Један кратак поглед на тренутно стање)

2019 године је српска масонерија „у неколико колона“ свечано прославила стоту годишњицу од оснивања Велике Ложе „Југославија“, што је било у приличној мери и медијски пропраћено. Те далеке 1919. године српска масонерија је била јединствена, сви су стајали у једној колони, док су се опструктивне радње и паралелне „градње“ одвијале у Загребу. Данас, свака од неколико наших већих масонских организација претендује да су баш они прави и једини настављачи те некадашње српске традиције, коју су обележили Ђорђе Вајферт, Нушић, војвода Мишић, Мокрањец и други. У јавности, а и међу самим масонима, често се поставља питање: зашто

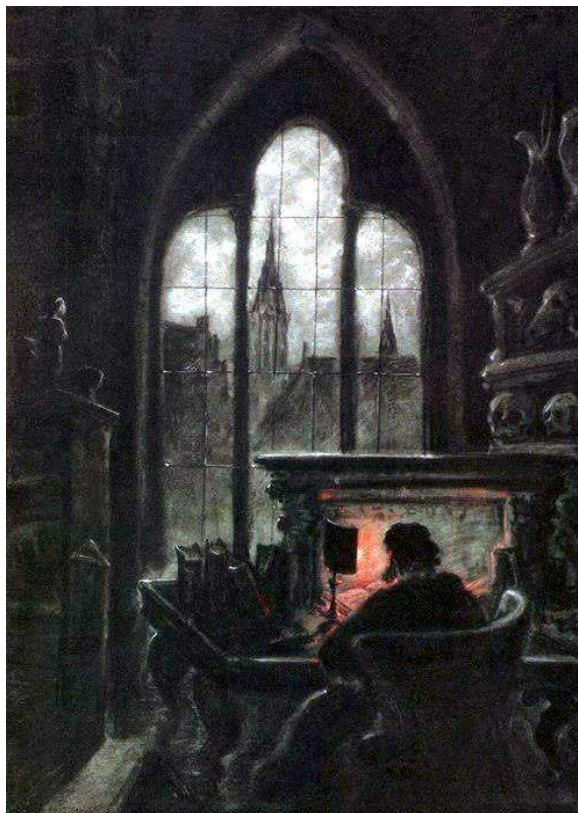
се масонерија у Србији не уједини? Зар им не би било у интересу да сарађују у питањима од општег народног и државног интереса? Или, макар да се упознају и међусобно размене по коју братску реч. Пре неколико година у Паризу сам одлазио у све три њихове највеће обедијенције и свуда је у холовима стајао плакат о изложби масонске архитектуре, коју је организовала једна од њих. Слика и порука су јасне: неки циљеви су заједнички и међусобни интереси се усаглашавају. У исто време, знају се и уважавају међусобне разлике, које их одводе под различите кровове. Те разлике су суштинске природе и сама бит масонске

идеје и праксе би се могла поделити у неколико кругова.

Први круг би представљала симболичка масонерија. Укратко, базирана је на чињеници да током шеснаестог века долази до промена у човековом поимању себе и света у коме је до тада живео, у смислу да се прави заокрет из једног магично-астролошког погледа ка новонастајућем научном и уметничком поимању. Од тада, у неколико претходних векова, тај приступ се све више развијао и временом постајао све доминантнији, чега смо ми данас најбољи сведоци. Неспорно је да је развој науке и уметности довео до огромног побољшања човековог свакодневног живота, али је неспоран и губитак старих знања и пракси које су управљале људским животима у претходним, и то знатно дужим периодима постојања. Нешто слично се десило и нама овде са Вуковом реформом српског језика и граматике: књиге писане пре Вука су нам постале недоступне и неразумљиве. Идеја и циљеви масонске праксе било би поновно повезивање и разумевање ових прастарих знања, до којих долазимо практичним радом у радионицама – Ложама. Из тог разлога се даје предност Древном и Прихваћеном Шкотском Обреду, од 1. до 33. степена, јер представља огроман и пун трезор старих знања и дубоких духовних мудрости и поука, које су од трајног значаја. Овај приступ у европским и светским размерама чува и практикује Велика Ложа Француске, а у Србији Велика Национална Ложа Србије.

Други круг би представљала социјално-филозофска масонерија, коју у светским оквирима баштини Велики Оријент Француске. „Слобода -Једнакост-Братство“. Развој друштва, уређење државе, слобода и права грађана, хуманизам, закони исправног

мишљења и здравог закључивања, као и подстицај и подршка свим видовима цивилизацијског развоја су њихови правци деловања.

Трећи круг, представља тзв. „регуларна“ масонерија. У нашој земљи је то Регуларна Велика Ложа Србије, која ради под патронатом Велике Ложе Енглеске. Ова структура баштини енглеску традицију колонијалне моћи и улогу светског арбитра („мајстора игре“), а посао „извођача радова“ у нашој земљи је поверила Уједињеним Великим Ложама Немачке – педантним, ефикасним и провереним познаваоцима нашег народа. У овом систему доминира строги хијерархијски поредак, „ред, рад и дисциплина“, у коме се зна, како се то у нашем народу каже „ко коси, а ко воду носи“, и што је још важније: у коју сврху и за чије интересе се све то ради. За разлику од претходна два приступа, гледано посебно из

видокруга наше средине, овде симболички и социјално-филозофски рад представља само једну фасаду (част ретким појединцима) иза које стоје и раде разне лоби групе, обавештајне структуре, буразерски пословни односи, „транге-франге“ размене и сличне работе, где се најважније ствари не дешавају у самој радионици – ложи, већ у кафанским дружењима после и између.

У масонском систему вредности патриотизам заузима истакнуто место и нема ничег лошег у томе да се у овим организацијама примају припадници наших безбедносних служби. Лоше је ако неки од њих, који су и на руководећим позицијама у масонерији, истовремено раде и за неке стране обавештајне службе. Кључ за разрешење разједињености домаће масонерије је дакле прилично једноставан: Србија на првом месту!

У овај кратак опис и поделе свакако треба додати и четврти круг, који представља лажну или квази масонерију, која је у нашој средини такође присутна и активна, углавном ради финасијског искоришћавања заинтересованих, а недовољно упућених.

Масонерија представља друштвену организацију са одређеним тајнама али и непотребном мистификацијом, због чега није увек лако направити разлику између горе наведених подела, поготову што се не ради о монолитним категоријама. Неки критеријуми ипак постоје и односе се на процедуру пријема и на висину чланарине и такси за унапређење у више степенове. Код прве две категорије, процедура је дужа и сложенија, а давања нижа, док је код друге

две категорије то обрнуто. У свакој трговини, ако је роба зачињена осећајем престижа и наде, она лакше проналази купца и њена цена је тиме максимално надувана. И у овом случају такви, у основи манипулативни елементи („регуларни“ = једини прави), у комбинацији са непознавањем материје, пронашли су своје плодно тло за злоупотребу и искоришћавање добронамерних и часних људи, који, уместо да су се пријемом у масонерију нашли у категорији друштвене и пословне елите, пре или касније, пронађу себе у категорији „оваца за шишање“.

Организациона структура и систем напредовања и руковођења унутар самих масонских организација се најбоље може представити симболом пирамиде, где су различити нивои „уздицања“ јасно дефинисани и добро заштићени масонским тајнама и стално пратећим новим заклетвама. У једном таквом систему, чак и веома интелигентним и добро образованим људима, што масони свакако јесу, могу бити потребне читаве године личног ангажовања и проучавања, како би сам појединац схватио суштину, односно где се то он заправо налази и чему све то служи. Због тога, надам се да напред изнети, поједностављено и кратко, али и сасвим јасно, приступи и поделе, могу бити од користи не само широј јавности већ и самим члановима.

Д. И.

"Тимакум", Књажевац

В.Н.Ј.С.

Radionica kao tačka spajanja suprotnosti

Svoje izlaganje počecu poređenjem koje sam prvi put čuo između stubova. Slobodno Zidarstvo nalik je kaleidoskopu. Svako u njemu vidi svoj prizor. Te različite slike podjednako su stvarne i istinite u oku posmatrača.

Tako se masonska ideja doživljava i kao moderna i kao tradicionalna, kao liberalna i kao konzervativna. Neki Ložu vide kao poslovni klub, a neki kao društvo pesnički nastrojenih duša kojima je glava u oblacima a noge daleko od tla. Pojedinci smatraju ličnu diskreciju vezanu za pripadnost Bratstvu jednom od suštinskih karakteristika Slobodnih Zidara, dok su drugima veće nakon inicijacije statusi na društvenim mrežama puni 3x3 pozdrava. Nekima je radionica ostrvo slobode, dok velikom broju Braće prija ritualna disciplina i hijerarhija.

U toj simultanoj dualnosti, podeljenosti, otvorenosti i darežljivosti prema širokom krugu zainteresovanih krije se šarm, zavodljivost, privlačnost ali i klica razmimoilaženja, u ekstremnijim slučajevima i razdora, koji prate Masonski pokret.

Bez obzira na svoje lične stavove i doživljava mogao bih da kažem: svima dajem za pravo da osećaju svoju istinu. Prihvatiti činjenicu da svako svoju sliku vidi i doživljava stvarnom pitanje je i slobode koje su nam puna usta između stubova. Često je ta slika odraz sopstvenih želja i stavova o sebi samom, što je imanentno ljudskoj prirodi.

O svakoj od navedenih razlika mogla bi se napisati po jedna instrukcija. I ne samo jedna i ne

samo o njima. Izabrao sam da se u daljem izlaganju pozabavim razmimoilaženjem koje u ovom trenutku smatram neuralgično dominantnim u masonskom pokretu, a vezano je za problem realnog i vidljivog uticaja bratstva u profanoj sferi delovanja. Svi ovde znamo da među nama postoje braća koja se zadovoljavaju ritualnim radom, belom trpezom, pisanjem, slušanjem napisanog i duhovnim uzdizanjem. To su, naša inteligentna, načitana i mudra braća koja promišljaju svet, ali ih veoma često u društvenim sferama uticaja nema ili ih ima jako malo. Njih profani svet ne sagledava kao “elitu” po meri vremena. Ali, takva braća donose nam samopoštovanje, oni svetle iznutra. Nema ih previše i dragoceni su. Sa druge strane, veliki broj slobodnih zidara ne ispunjava „klesanje sopstvenog kamena“ i takvi traže način da svojim delovanjem učine sebe vidljivim i izvan radionice, u čemu ne vidim nikakav greh. Razlika između braće po ovom pitanju u velikoj meri modeluje podele po ostalim rasednim linijama masonerije.

Kada se rešavaju problemi prisutni u organizacijama koje egzistiraju dugo vremena, pogled unazad i sagledavanje prethodnih iskustava koristan je pristup za prevladavanje postojećih teškoća. Dobro i oportuno zazvučao bi ovde stav da smo između stubova isključivo zato da bismo “spoznali samoga sebe”, uz sve ostalo što ovaj

moto podrazumeva. I istina je da bez toga nema pravog slobodnog zidara. Ali setimo se da je klica slobodnog zidarstva nastala u esnafskim udruženjima formiranim iz prilično prozaičnih i profano vrednih pobuda. Između ostalog, bio je to i monopol na znanje, a samim tim i na potencijalne poslove i profit. Tek u 17. veku pojavljuje se spekulativna masonerija, koja se osnivanjem Velike Lože Engleske 1717. godine institucionalizuje i počinje postepeno da prevladava operativnu masoneriju.

Podsetimo se kako je do toga došlo. Pripadnici operativnih slobodnozidarskih loža na izlazu iz Srednjeg veka spadali su u značajno obrazovaniji sloj društva. Pored praktičnih znanja iz matematike, fizike, arhitekture i prirodnih nauka koje su posedovali, radoznalost svojstvena preduzimljivim i inteligentnim ljudima rezultirala je njihovim interesovanjem i za filosofiju, istoriju i ostale oblasti vredne Muke duha, kao što se kaže u knjizi propovednikovo. Zato i nije čudno da je došlo do povezivanja procedura operativnih zidarskih društava sa ritualima i idejama koje svoje korene vuku između ostalog i iz starog Egipta, Grčke, kao i drevnih religija i učenja. Sklon sam stavu da ne postoji institucionalizovana galvanska vremenska povezanost između moderne masonske ideje i ovih učenja. Verujem da je operativna masonerija obojena duhovnošću na osnovu potreba moralno i etički najboljih među zidarima da znanja i moći koje poseduju upotrebe na korist društva kojem pripadaju i kome je u trenutku rađanja Novog veka to bilo itekako potrebno. I tada, kao i danas, društveni domeni duhovne, prosvetne i one druge, ekonomski moćne (nazovimo je operativne) elite bili su oštro podeljeni. Sticaj okolnosti izdvojio je tanak društveni sloj moralnih i sposobnih ljudi i omogućio začecje slobodnozidarske ideje. Parafraziraću poređenje koje sam čuo u ovoj radionici. Operativna masonerija je provučena kroz čaj duhovnosti iz kog je izašla kao skup ideja, rituala i pravila uokvirenih spekulativnom masonerijom. Društveni tokovi prepoznali su privlačnom na ovaj način modelovanu masonsku ideju i ona je kao takva krenula da se kapilarno

širi kroz drušvo sinergičnim delovanjem uspešnih ljudi na dobrom glasu.

Siguran sam da znate da je i nebrojeno puta izgovoren slogan “Sloboda, jednakost, bratstvo”, amblematski moto francuske buržoaske revolucije, koja je najavila izgradnju novog društvenog poretka, namećući kao kriterijum za pripadnost eliti sposobnost sticanja materijalnog umesto dotadašnjih naslednih titula i zvanja. Vreme uspona novih društvenih odnosa pratio je i snažan rast spekulativnog slobodnog zidarstva.

Dakle, u samim korenima moderne spekulativne masonerije nalazi se težnja za profanom moći i društvenim uticajem. Situacija je danas, u našem masonskom okruženju obnovljenom devedestih godina prošlog veka unekoliko drugačija u odnosu na vreme nastajanja slobodnozidarskog pokreta. Sada su pripadnici misleće (nazovimo je spekulativne) elite, većinski nosioci obnavljanja i osnivanja novih masonskih organizacija u našoj društvenoj okolini. Ova Braća često nemaju dovoljno sluha za pripadnike one druge, operativne elite. Dobro je ponoviti da su baš ta gospoda, pripadnici operativne elite stvorila ideju koja nas je spojila i dovela u radionicu. Neophodno je prihvatiti da su snalažljivost, društveni pragmatizam i spremnost na promene zapravo mera kvaliteta, a ne osobine koje pojedinca nužno čine makijavelistom ili koristoljupcem i diskvalifikuju ga za ulazak u bratstvo. Iznalaženje metoda koje će u skladu sa savremenim društvenim okolnostima omogućiti da se opet, kao u vreme nastanka masonskog pokreta, destiliše društvena grupa etički i moralno prihvatljivih, a istovremeno visprenih i sposobnih ljudi dostojnih masonske kecelje, jedan je od naših ključnih zadataka. Iako se radi o različitim društvenim i slobodnozidarskim okolnostima, iskustvo braće iz perioda dugog oko tri veka može da bude dobar orijentir kako za pristup rešavanju ovog problema, tako i za prevladavanje ostalih teškoća sa kojima se prvi put srećemo na svom slobodnozidarskom putu. Detaljan recept za svaku situaciju nije i neće biti napisan. Ali pravila,

običaji i procedure koji prežive vekove, različite društvene okolnosti pa i urušavanja sistema koji uređuju retko su pogrešna. Poštujući ih, pisana ili nenapisana, naš je nimalo lak zadatak da ih primenimo u situacijama koje su pred nama.

Tako je i tada i danas “Dobar čovek na dobrom glasu” osnovni princip za prepoznavanje gospode vredne klesanja. Onih, koji se nakon dobijanja svetlosti vraćaju u profani svet kao istinski masoni spremni da rade na korist društva. Treba imati u vidu da potvrda o nekažnjavanju ili trenutna vidljivo uticajna društvena pozicija, koja ponekad maskira nedostatke pojedinca, nisu dovoljan uslov za “Dobrog čoveka na dobrom glasu”. Na isti način na koji trenutna društvena inferiornost nekad otežava uvid u kvalitete osobe potencijalno dostojne masonske zakletve. Takođe, u svakoj profesiji ima onih koji žele da klešu sopstveni kamen. Mnogo mudrih stvari čuo sam od naše braće preduzetnika, inženjera, zanatlija. Zato mislim da predlog koji se zasniva, na, pre svega, ličnom poznavanju kandidata, može da bude dobar način da se smanji broj pogrešnih izbora u popunjavanju severne kolone. Radi se dakle o pozitivnoj povratnoj sprezi, veoma izraženoj ali i izuzetno osetljivoj. Ukratko, dostojni majstori, predlažu još bolje kandidate, dok samo jedna greška može potencijalno da dovede do raspada lože. Toga moramo da budemo svesni i kada se kandidati predlažu, ali i kada se pokažu greške u izboru, što je neminovnost.

Radionica koja u svoj rad suštinski, a ne formalno implementira pravila i iskustva starih slobodnih zidara jeste okvir u kojem dobri masoni, bez obzira na međusobne razlike u karakteru i poreklu mogu da formiraju čvrst amalgam, ostvarujući jedinstveno delovanje u formi snažnog društvenog uticaja.

PL Slobodan Jovanović

Brat: N.C.

PLAMENA ZVEZDA

(fr.L'Etoile Flamboyante,en. The Flamboyant Star)

..”In love it is strengthened.

Because in the slender pentagram

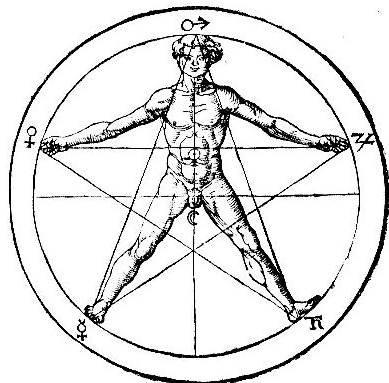
**The dimension of man is traced. It guides
the companion and it emancipates it ”..**

Unk. Bro P.T.

Značaj Plamene zvezde i simboličko značenje je opisivano u mnogobrojnoj masonskoj literaturi. Takođe, u literaturi je opisano značenje plamene zvezde u sklopu rituala, unapređenja na više stepene kao i opšte simboličke karakteristike. Za alhemičare Plamena zvezda je znak Suštine, za

druge je to Velika Arkana a za Kabaliste Sveti Pentagram. Za neke je to i Pentafom Pitagore.

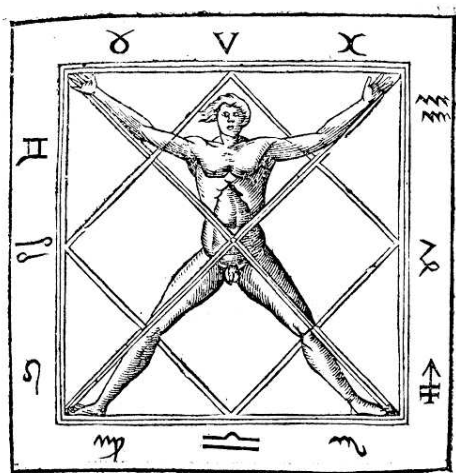
Albert Pajk je pisao o tome da je podsticanje aluzije da je Plamena zvezda sa pet tačaka Božansko providenje zapravo odraz mašte, i da iako se smatralo u staroj masonskoj literaturi (onoj kojoj je A.Pajk analizirao prilikom pisanja svojih dela) - da je Plamena zvezda i vodilja magije – ovome simbolu ipak treba dati savremenije pojašnjenje. Originalno, smatra Pajk, plamteća zvezda je predstavljala Sirijus, ili Zvezdu Psa, prethodnika plavljenja Nila, Boga Anubisa, pratioca izide, sliku Horusa sina Ozirisa prikazanog simbolom sunca, sinom Izide, Hermesom i dr.

Međutim, Pajk navodi da je u okviru trougla hebrejsko slovo „Yod” (Yud) koga je u američkim i engleskim ložama svojevremeno zamenilo “G”, i koje predstavlja prvo slovo naziva „BOG” u engleskom jeziku. Ovaj istaknuti masonolog takođe navodi da za tako nešto nije našao mnogo razloga iako je slovo “D” inicijal od „DIEU” bilo korišćeno u francuskim ložama. „YOD” se u Kabali smatra

simbolom jedinstva, vrhovnog božanstva i dr. Mistično značenje ove reči se može istraživati u kabalističkim knjigama, ali Pajk smatra je dovoljno objašnjenje – STVARALAČKA ENERGIJA. Slovo „G” koje je u središnjem delu predstavlja i sledeće termine: Geometrija, Gnoza, Genij, Generacija, Grifon, Grand, Gama i Gold (engl. zlato). Stavljajući ovo slovo u centar kruga beskonačnosti, predstavljena je simbolika neiskazanog božanstva - koja je BEZIMENA.

I sam ritual unapređenja na drugi stepen upućuje na to da se Bogu ime ne dodeljuje, da se time ne bi obešćastio...U starim masonskim knjigama iz Engleske je jedan brat naveo: “Plamena Zvezda ili Sjaj u centru upućuje nas na veliko svetleće Sunce, koje osvetljava zemlju i rasipa svoj blagotvoran uticaj i šalje blagoslov ljudskom rodu.” U nekim tekstovima se naziva i simbolom PROMIŠLJENOSTI ili PRUDENTIA – predviđanje – SIMBOL SVEZNANJA i dr.

Tu je i značajna simbolika broja 5, kao broja krakova Plamene zvezde, ali je značajna i sprega broja 5 sa brojem 7. U Bibliji se navodi da je Hrist hranio svoje učenike i veliki broj ljudi deleći 5 hlebova i dve ribe. Time se dobija broj 12 (5+7). Pet je i malih planeta vidljivih golim okom: Merkur, Venera, Mars, Jupiter i Saturn. A ako im se pridruže Sunce i Mesec onda se ponovo dobija broj 7 i tako dalje..

Između ostalog i u knjizi FIAT LVX se navodi pet putovanja prilikom unapređenja na stepen pomoćnika u skladu sa putevima uspenja po drevnim elementima i pet nivoa koji vode do buđenja središnje moći u čoveku (prvo putovanje u Makutu – element Zemlje, drugo putovanje u Jesodu – Vazduh poučava o lenjiru i šestaru, treće u sferi Hoda – Vode gde se otkrivaju lenjir i poluga, četvrto putovanje kroz element Vatre, libelu i peto putovanje kao Duhovno postignuće).

Kao iskustvo pomoćnika se ističe razumevanje kompleksnosti simbolike, jedinstvo koje nastaje iz različitih simbola u smislu vezivanja elemenata. Ovim putovanjem je “probuđeno” pet krakova Plamene Zvezde...

04.01.6020

P.K.U. Br. M.S

P.L. Đ.V.

SLOBODA - JEDNAKOST – BRATSTVO

Duboko sadržajan i neodvojivi pojam Slobodnozidarskog učenja, iskazan kroz poklič, moto ili maksimu, prisutan u svakom radu na svim regularnim i priznatim stepenima - pojmovi slobode, jednakosti i bratstva predstavljaju temelj učenja i bratskog lanca. Kroz slobodu misli, slobodu duha, slobodu izbora, slobodu volje mi iskazujemo stav o „slobodnom čoveku na dobrom glasu“ koji postoji i opstaje u bratskom lancu. Nikako ne treba ovakvo shvatanje slobode zamenjivati pojmovima slobode „OD“ ili slobode „ZA“. Ovde sigurno nije o tome reč, jer Sloboda „OD“ ili sloboda „ZA“ u suštini jesu ograničavajući pojmovi koji ne mogu da izraze suštinu poimanje slobodnozidarskog shvatanja slobode. Mi ovde govorimo isključivo o slobodi bez ograničavanja i bilo kakvih sputavanja. Govorimo o slobodi kao nepreglednom polju i

moogućnostima kosmičkog izbora. Govorimo o slobodi kao složenom i kompleksnom pojmu, koji pored slobode izbora definiše i slobodu humanosti, slobodu dobroga, slobodu kreativnosti, slobodu snage i slobodu lepote.

Prisutan tokom izgradnje hrama, na svim stepenima uzdizanja i unapređenja ovako shvaćen pojam slobode nas stalno podseća, sugerise i motiviše da se stalno vraćamo korenima poimanja slobodnozidarskih principa i uvek iznova i iznova redefinišemo naše stavove u lancu izgradnje. Nema čvrstog lanca među braćom ako bilo čija sloboda ograničava slobodni prostor brata do nas. Sloboda nas određuje u svakom pogledu naše egzistencije i to bilo kao religijska, bilo kao politička, bilo kao kulturološka, bilo kao rodna ili

sloboda raznolikosti brata po boji kože, po raznolikosti jezika, emotivne raznolikosti ili bilo koje druge lične orijentacije. Tek ovde, na ovom polju, onoliko koliko i kada i gde ostvarimo pojam slobode, možemo sa ponosom da iskažemo punu jednakost u bratstvu. Tako da, ovim putem, nužno dolazimo do pojma jednakosti koji proizilazi iz pojma slobode i dalje nas definiše u vekovnom graditeljskom slobodnozidarskom poslu. Nikada Hiram Abif ne bi bio to što jeste i nikada ne bi uspeo u gradnji hrama da nije posebno negovao jednakost među braćom i doslednost merila rezultata rada i uspeha u izgradnji kao postulat svog kreativnog zanata. „Da gradnja uspe“, podrazumeva jednakost u odnosu među braćom, podrazumeva jednakost u različitosti, jednakost u pravu, jednakost u obavezi, jednakost u poštovanju i toleranciji. Tako da ovde, na ovom planu izgradnje hrama – kako izvan tako i u nama – možemo da vidimo suštinu našeg bratstva. Biti jednak sa drugim, znači biti isti u svojoj svojoj raznolikosti a nikako time poreći drugom pravo na drugost. Jedan je uvek tu, a drugi je svoju suštinu poverio onom jednom. To pravo drugi i jedan nose u sebi, neguju i razvijaju i prenose dalje. Taj lanac jednakosti između jednog i drugog, u svojoj svojoj raznolikosti, predstavlja najveću snagu bratstva. To je snaga koja latentno postoji u bratstvu i koju mi osećamo kao moć neraskidivosti lanca za svakog brata, kao naše drugo ja koje držimo svojom životnom snagom.

Onoliko koliko gradimo i više stvaramo naš hram, toliko je naš lanac jednakosti jači i snažniji a graditeljstvo sve uspešnije.

„Brat je mio ma koje vere bio“! Ovaj stav u potpunosti odražava verski stepen tolerancije ali, sa druge strane, govori o bratstvu kao takvom, o poimanju brata kao sebi najbližeg bića bez koga nema rada, bez koga nema napretka i bez koga nema egzistencije. Zajednički imenitelj bratstva i brata jeste ljubav! Nema bratstva niti brata ni u jednom tumačenju a da ljubav u odnosu nije kohezivni faktor. Nema brata a da visok stepen tolerancije i poštovanja ne definiše unutrašnju potrebu da sa bratom stremiš boljem životu. Graditi hram bez ljubavi je uzaludan i neuspešan posao unapred osuđen u besmislu. Graditi hram bez brata je kosmički prostor bez vrednosti. Tu, u ovom prostoru, sa bratom, puni pozitivne energije, mi stojimo u neraskidivom lancu spremni na rad, obuzeti porivom ljubavi prema bližnjem, obasjani svetlošću saznanja i stvarajući hram ljudskih dostojanstva, ljubavi i lepote. Ta snaga, to neiscrpno vrelo ljubavi i poštovanja, otvara nam srca ka bratstvu, otvara nam srca ka velikom neimarstvu svetlosti ...tako da gradnja uvek mora da uspe.

VNLS

Zdravstvene zadruge i uloga masona

Koncept udruživanja radi ostvarivanja ličnog i zajedničkog interesa ima dugu istoriju. Koncepti koji su bili nalik modernom zadrugarstvu su imali korene u Starom Rimu ali su njih osnivali i Sloveni i Germani.

Moderni koncepti zadrugarstva su otpočeli svoj razvoj u Engleskoj u gradu Ročdelu (1844.godine), da bi nakon toga bili osnovani u Slovačkom gradu Slobovištu a zatim i u Bačkom Petrovcu (već 1846.godine). Dakle, istorija modernog zadrugarstva je vrlo bogata u Srbiji. Iako su i pre toga postojale tzv. rodbinske zadruge, koje su imale velike zasluge za opstanak našeg naroda ali i za održanje značajnog nivoa morala u narodu.

Prema nekim podacima u Srbiji s kraja 18.og i početkom 19. og veka nije bilo značajnih

nivoa prostitucije i prosjačenja dok je to bila pošast u velikim gradovima zapadne Evrope poput Londona i Pariza. Osim toga, jedna od ređe zabeleženih amoralnih društvenih pojava je bila ona u Jermenovcima kada je Knjaz identifikovao pojave incesta.

Rodbinske zadruge su radile za interes svih „zadrugara“ odnosno članova porodice te samim tim predstavljale njihovu „sigurnu luku“. Zdravstvene zadruge su inicirane još 1895. godine an Prvom velikom kongresu zemljoradničkih zadrugara. Koncept je predložio dr Gavriilo Kojić, i ta ideja je usvojena jednoglasno na pomenutoj skupštini. Naravno, tome je prethodilo gotovo dvadesetogodišnje uveravanje narodnih poslanika i značajnih ljudi od uticaja ne bi li se na kraju ta ideja i prihvatila. Za dr Gavrila Kojića nemamo podatke o tome da li je pristupio masoneriji. Takođe, iako je masonerija u to vreme i nakon

toga bila vrlo uspešna na razmatranoj teritoriji, važno je razdvojiti profesionalno delovanje pojedinaca od uloge same masonerije. Međutim, veoma značajni učesnici u procesu uspostavljanja zdravstvenog zadrugarstva su bili masoni. Jedan od njih je bio i Prof. Dr Andrija Štampar (hrvatskog porekla) koji je takođe bio smatran i eugenistom, ali i stručnjakom koji je glasio za svetskog konsultanta u razvoju zdravstvenih sistema, čoveka koji je predsedavao sednicom na kojoj je osnovana Svetska zdravstvena organizacija.

Nama možda značajnija znamenita ličnost koja je podržavala svesrdno razvoj zdravstvenog zadrugarstva je bio Prof. Mihajlo Pupin koji je od inicijalne ideje zastupao tezu o značaju ovakvog oblika udruživanja radi spasa srpskog naroda. Preko udruženja u Čikagu u kome je bio i predsednik ostvario je jako dobru saradnju sa American Child Welfare Association koja je bila od izuzetnog značaja za razvoj i napredak zdravstvenih zadruga u periodu između dva rata. Ova organizacija je pomagala kako finansijski (kroz različite oblike donacija) tako i savetodavno. Pored navedenih stručnjaka u razvoju zdravstvenih zadruga je značajno sudelovao i Dr Milan Jvanović Batut. Ovaj model je predstavljao veliki uspeh našeg naroda jer je prvi put globalno ovakav model zdravstvene zaštite osmišljen.

Nakon dva teška Balkanska rata i kasnije Prvog svetskog rata, srpski narod i srpska država je bila devastirana. Izuzetno teški uslovi su vladali za život u tadašnjoj posleratnoj Srbiji, a američki stručnjak Homer Folks je 1924. godine napisao da nikada nijedan narod nije stradao u toj meri kao srpski narod nakon Prvog svetskog rata. Zatim je i napisao da se mora uvesti novi termin *en. new kind of poor* – novi oblik siromaštva, jer je situacija bila toliko teška da se i siromaštvo kao kategorija moralo redefinisati. Zdravstvene zadruge su omogućile oporavak od epidemija koje su zahvatale populaciju, demografski oporavak (a posebno na polju smrtnosti kod odojčadi) kao i prosvetni preporod našeg naroda. Koncept zdravstvenog zadrugarstva koje su naši stručnjaci

iznedrili su zatim kopirali Japanci, Indijci, Amerikanci, Francuzi, Bugari, Poljaci, Rumuni i dr. Nemci su hvalili naš zdravstveni sistem baziran delom i na zadrugama i postoje tekstovi u kojima se napominje da su naše zdravstvene zadruge toga doba savremeniji model od onih koje oni imaju u svojim ruralnim područjima iako mnogo investiraju u to. Prof. Štampar je bio i međunarodni konsultant i pomagao razvoj zdravstvenih zadruga u Americi. Prof. Mihalo Pupin je zajedno sa Kraljem Aleksandrom Prvim Karađorđevićem (koji je takođe bio mason prema nekim izvorima) pružao kontinuiranu podršku zdravstvenim zadrugama. Kralj Aleksandar je inače bio i prvi zdravstveni zadrugar, i njegova podrška je bila daleko od deklarativne prirode.

Koncept zadrugarstva je bio oduvek interesantan našoj masoneriji o čemu svedoči i to da je jedna od najstarijih loža na ovim prostorima (1882. godine osnovana) i loža pod nazivom „Srbska zadruga“. Interesantno je da je od osnivanja prve zemljoradničke zadruge prošlo svega 40 godina do osnivanja masonske lože koja u svom nazivu sadrži naziv „zadruga“. Univerzalnost masonskih principa koja se ogleda i u zadržanom životu je očigledno naišla na određena preklapanja koja se pre svega ogledaju u tome da se pomogne svome narodu, da se stvari interes jedinke a po tržišnom načinu poslovanja, da se vrši kontinuirano prosvetčivanje širokog obuhvata stanovništva, da se rešavaju složeni društveni problemi i dr. Naši stručnjaci toga doba koji su navedeni u ovom tekstu su zajedno sa Kraljem i brojnim političarima su svojim neposrednim zalaganjem iznedrili ovaj srpski izum o kome je pisao ceo svet toga doba.

Na orijentu Beograd

P.L. Dorjde Vajfert

Br. M. S.

U.K.U.

Dvadeset osmog dana meseca jula

6019.G.I.S.